

SYNTEZA PROCESU SYNODALNEGO W KATOLIKU

DIECEZJE KRAJÓW NORDYCKICH

DANIA, SZWECJA, NORWEGIA, FINLANDIA I ISLANDIA

Sierpień 2022

WPROWADZANIE

Jest to synteza lokalnego procesu synodalnego, który rozwijał się w diecezjach Kopenhagi, Sztokholmu, Oslo, Helsinek i Reykjavíku oraz w prałaturach Trondheim i Tromsø, od września 2021 do lipca 2022 roku.

Nasze Kościoły lokalne zajmują terytorium odpowiadające 1/9 terytorium Europy. Mieszka tu około 27 milionów mieszkańców. Spośród nich ok. 1,5% to katolicy. Nasz jest Kościołem mniejszości, rozrzuconym na rozległym terytorium o trudnym klimacie, bez wielu zasobów w jednym z najbardziej zsekularyzowanych regionów świata, gdzie dominującym chrześcijańskim odniesieniem jest protestantyzm.

Proces rozpoczął się w prawie wszystkich diecezjach od powołania grupy odpowiedzialnej za koordynację, informującą parafie i wspólnoty o tym, jak zacząć. Ten sam zespół zebrał odpowiedzi i relacje z doświadczeń wiernych.

Aby rozpocząć ten proces, w niektórych miejscach odbywały się spotkania z osobami fizycznie obecnymi; Wykorzystano również ankiety internetowe na różnych platformach internetowych. Należy pamiętać, że nasze diecezje mają niewielką liczbę parafii rozrzuconych na ogromnych obszarach. Czasami wierni muszą przebyć setki kilometrów, aby dostać się do najbliższego kościoła.

Nasze kościoły odznaczają się międzynarodowością. W różnych społecznościach reprezentowanych jest ponad 100 narodowości. Komunikacja jest wyzwaniem. Proces musiał uwzględniać cechy różnych grup etnicznych i językowych.

Prace synodalne koncentrowały się na dziesięciu tematach kwestionariusza zaproponowanego przez sekretariat, zmodyfikowanego w niektórych diecezjach zgodnie z lokalnymi potrzebami. Ta synteza podąża za zaproponowanymi pytaniami, dając krótki opis reakcji i odpowiedzi, które pojawiły się w dyskusjach wśród wiernych, wskazując na propozycje, które lud Boży zgromadzony na modlitwie odczuwał natchnienie Ducha Świętego. Synteza nie może opisać wszystkiego; niektóre rzeczy zostaną pominięte. Ale postaramy się podzielić najważniejsze tematy w sprawozdaniach Kościołów lokalnych.

TOWARZYSZE W PODRÓŻY

Prawie we wszystkich relacjach pojawiało się odczucie, że wspólnotom parafialnym brakuje jedności. Uważa się, że Kościół jest rozproszony na wiele grup i kierunków. Należy wzmocnić i pielęgnować wspólnotowy wymiar wspólnoty parafialnej. Głównym wyzwaniem jest komunikacja: sprawienie, by ludzie czuli się częścią tego samego Kościoła i wspólnoty.

Należy wziąć pod uwagę różne pochodzenie religijne. Niektórzy z naszych wiernych są nawróceni z innych wyznań chrześcijańskich; niektórzy rodzą się katolikami; niektórzy pochodzą z krajów katolickich; niektórzy pochodzą z krajów, w których chrześcijanie stanowią mniejszość. Powinniśmy dążyć do budowania i kształtowania społeczności, w której wszyscy czują się mile widziani i mogą znaleźć miejsce w społeczności, sposób na dzielenie się własnymi darami ze społecznością.

Wyrażono wielką troskę o młodych. Jako Kościół musimy przemyśleć, jak podchodzimy do nastolatków i dzieci. Jak mogą bardziej aktywnie zaangażować się w celebracje liturgiczne? Internet jest jednym z narzędzi, które można w tym celu wykorzystać. Musimy także dotrzeć do ludzi, których wiara jest słaba. Kościół jest wezwany, by wyruszyć w poszukiwaniu towarzyszy podróży, którzy zgubili drogę.

SŁUCHAJĄCY

To jeden z najważniejszych aspektów, jakich wierni oczekują od swoich parafii. Wielu wyczuwa, że chociaż są spotkania i okazje do przemawiania, ludzi nie słychać. Czasami wydaje się, że Kościół jest daleki od rzeczywistości życia ludzi. Może to wynikać z kazań kapłanów, gdy są one zbyt abstrakcyjne, nie wiążą Słowa Bożego z sytuacjami, które ludzie rozpoznają ze swojej rodziny, pracy, relacji, gospodarki finansowej, studiów, choroby, samotności, cierpień, wyzwań. Słowo wzywa do odniesienia się do współczesnego świata w stanie ciągłych zmian, z różnymi nowymi sytuacjami i wyzwaniami, które wymagają oceny zarówno z punktu widzenia etyki, jak i doktryny. Powinniśmy starać się słuchać tych, którzy mogą znajdować się na marginesie procesu decyzyjnego w Kościele, dzieci, młodzieży i świeckich, zwłaszcza kobiet.

WYPOWIEDZ SIĘ

Wielu uważa ten aspekt za trudny. Wielu boi się mówić w Kościele to, co naprawdę myśli, z obawy przed osądzeniem lub znalezieniem się poza nauczaniem Kościoła. Niekiedy trudność w wypowiedaniu się wynika z braku środków wyrazu, braku formacji wśród świeckich. Wskazywano, że Kościół nie powinien bać się podnosić trudnych spraw, np. skandalu nadużyć. Wierni odczuwają potrzebę słowa Kościoła w trudnych i kontrowersyjnych kwestiach moralnych, takich jak transpłciowość. Kolejną kwestią wymagającą szczerzej rozmowy jest celebracja formy nadzwyczajnej. Niektórzy z wiernych wyrażali tęsknotę, aby Kościół lokalny odważniej głosił swoje słowo pośród społeczności, którą zamieszkujemy.

UROCZYSTOŚĆ

Sprawowanie Mszy św. jest w centrum życia wspólnoty chrześcijańskiej. Liturgia powinna być dobrze przygotowana, w środowisku, które pomaga osobom uczestniczącym w celebracji, aby rzeczywiście uczestniczyć w sprawowanym misterium. Muzyka kościelna powinna być przedmiotem wielkiej troski we wspólnocie parafialnej. Aktywne uczestnictwo jest niezbędne do częstego uczęszczania na Mszę św. Istnieje wezwanie do katechezy wyjaśniającej celebracje liturgiczne, otwierającej tajemnicę znaków liturgicznych i ich znaczenia. W liturgię powinni być zaangażowani wszyscy, zwłaszcza młodzież i dzieci. Celebracyjny wymiar wiary katolickiej jest ceniony szczególnie w naszym silnie protestanckim, zsekularyzowanym środowisku. Wielu zostało przyciągniętych do Kościoła poprzez doświadczenia celebracji. Można by lepiej wykorzystać pielgrzymki i rekolekcje jako narzędzia naszej pracy

kongregacje, a także na poziomie diecezjalnym. W trudnym czasie pandemii cyfrowy przekaz celebracji liturgicznych był dla wielu pomocą. Liturgia powinna jednoczyć, a nie rozdzielać zgromadzenie. Wychowanie liturgiczne kapłanów powinno być dobre i solidne.

DZIELENIE SIĘ ODPOWIEDZIALNOŚCIĄ ZA NASZĄ WSPÓLNA MISJĘ

Wezwanie każdego chrześcijanina do świadectwa o swojej wierze jest jasne dla większości wiernych. Prosty fakt przynależności do mniejszości pozwala wiernym dawać świadectwo. Niemal we wszystkich odpowiedziach podkreślano, że sednem misji jest świadectwo osobistym stylem życia o pięknie i atrakcyjności wiary chrześcijańskiej. Powinniśmy starać się być aktywni, nie tylko we wspólnocie parafialnej: nasze prawdziwe zadanie misyjne musi obejmować świat, w którym żyje parafia. Misja musi formować chrześcijan. Jest głód kursów i formacji. Dzieci i młodzież powinny być zaangażowane w misję. Potrzebne są inicjatywy, aby wzmocnić ich katolicką tożsamość. Bycie częścią Kościoła mniejszościowego, a jednocześnie być może obcokrajowcem, utrudnia młodym dawanie świadectwa o swojej wierze. Odczuwa się potrzebę przejścia od skoncentrowanego na księdzu spojrzenia na misyjne zadanie parafii do takiego, w którym świeccy są głównymi aktorami misji, wspierani przez duchowieństwo. Jakie są najlepsze sposoby ewangelizacji w naszych krajach nordyckich? Różne syntezy sugerowały, że w tym środowisku zbyt silne i bezpośrednie działanie misyjne może przynieść efekt przeciwny do zamierzonego.

DIALOG W KOŚCIELE I SPOŁECZEŃSTWIE

Kościół powinien być bardziej widoczny w dialogu ze społeczeństwem. Większość czuła, że ponieważ jest nas niewiele, jesteśmy zepchnięci na margines, tak że głos Kościoła nie jest słyszany. Mimo to Kościół powinien prowadzić dialog, stając po stronie najbardziej potrzebujących i najsłabszych. W tym celu należy mądrze wykorzystywać media społecznościowe. Nie powinniśmy bać się angażować w publiczną debatę na trudne tematy, np. małżeństwa osób tej samej płci. Również w Kościele należy wspierać i rozwijać dialog. Parafie są prośzone o odważne podejmowanie trudnych pytań lub tematów. Nawet jeśli ludzie nie mogą się całkowicie zgodzić w pewnych kwestiach, proboszcz powinien być gwarantem jedności, dając możliwość jasnego i szczerego dialogu w parafii. Różnorodność Kościoła należy postrzegać jako bogactwo. Musimy nauczyć się przestać bać się tych, którzy myślą inaczej.

EKUMENIZM

Panuje powszechna zgoda, że sytuacja ekumeniczna w krajach skandynawskich należy do najlepszych na świecie. Dialog z innymi wyznaniem chrześcijańskimi jest dobry i szczerzy. Świadczą o tym różne sposoby, w jakie pomagamy sobie nawzajem. Wiele celebracji liturgicznych w diasporze odbywa się w kościołach lub budynkach należących do cerkwi luterańskich lub prawosławnych. Ekumenizm jest rozumiany przez większość jako coś istotnego dla natury Kościoła. Powinniśmy podkreślić, co nas łączy. Biblia jest użytecznym punktem wyjścia dla

dialog. Niejednokrotnie ekumenizm widoczny jest zwłaszcza we wspólnych działaniach, takich jak praca Caritas, pomoc ubogim i migrantom, odwiedzanie więźniów itp. Aby dobrze angażować się w ekumenizm, potrzebna jest silna tożsamość. Musimy przybliżyć katolicki punkt widzenia. Doceniają to inne wyznania chrześcijańskie. Bycie tym, kim jesteśmy, pokazywanie tego, co nas identyfikuje, nie szkodzi dialogowi ekumenicznemu; pomaga mu się rozwijać. Większość rodzin w naszych zborach zawiera małżeństwa mieszane. Tak więc ekumenizm jest często przeżywany w rodzinie w życiu codziennym.

WŁADZA I UCZESTNICTWO

Chęć osób świeckich do większego zaangażowania w proces podejmowania decyzji pojawiała się wielokrotnie. Wielu respondentów uważa, że klerykalizm jest zagrożeniem. Niektórzy mówili, że ksiądz, aby działać odpowiedzialnie jako obrońca wiary, ma obowiązek włączania świeckich w procesy decyzyjne. Zwrócono uwagę na brak przygotowania księdza do obsługi wszystkich aspektów parafii. Wiele problemów praktycznych wymaga specjalnej formacji. Wiele osób świeckich czuje, że nie są brani pod uwagę, że mogą wnieść większy wkład w lokalną wspólnotę kościelną. Rada parafialna jest świetnym instrumentem, ale czasami nie jest wykorzystywana, a nawet ignorowana. Wspominano o częstym braku reprezentacji kobiet w kierownictwie. Nikt jednak nie kwestionował prawowitego autorytetu Kościoła hierarchicznego i wyświęconych ministrów.

ROZPOZNAWANIE I DECYDOWANIE

Procesy decyzyjne w Kościele powinny być bardziej zorientowane duchowo, poddane Bożemu przewodnictwu. Modlitwa i medytacja są centralne w takich procesach, które powinny być jak najbardziej inkluzywne. Wiele osób czuło, że są po prostu konsultowani w celu uzyskania specjalnych informacji, bez udziału w procesie podejmowania decyzji w parafii lub dokonywania zmian.

Przejrzystość i szczerowość mają znaczenie, aby upewnić się, że o sprawach, które dotyczą wszystkich, nie decyduje tylko nieliczni.

FORMOWANIE SIĘ W SYNODALNOŚCI

Aby zostać uformowanym do synodalności, musimy wspierać silny wymiar wspólnotowy w lokalnych zgromadzeniach. Im bardziej wspólnota parafialna jest wspólnotą, tym bardziej widoczny będzie synodalny aspekt Kościoła. Ważną rolę do odegrania mają okazje do formacji i spotkań, na poziomie lokalnym i diecezjalnym. Mniejsze, lokalne doświadczenia synodalne mogą być cenne. Ta formacja powinna rozpocząć się wcześniej.

NIEKTÓRE WNIOSKI

Solidarność

Mamy za zadanie pielęgnować wśród wiernych poczucie przynależności, pomagając im dostrzec, że są częścią czegoś większego i szerszego niż ich lokalna społeczność, że jest miejsce

dla nich. Potrzebujemy przestrzeni i miejsc, w których tę przynależność uwidaczniamy. Nie należymy do podgrup, ale do parafii, diecezji i w końcu do Kościoła katolickiego.

Słuchanie i nauka

Potrzebne są przestrzenie, w których wszyscy mogą swobodnie się wyrażać, bez obawy o wykluczenie. Musimy starać się dotrzeć do wszystkich wiernych, zwłaszcza tych, którzy nie działają w Kościele. Silna jest tęsknota za większą liczbą formacji, za zrozumiałym nauczaniem doktryny katolickiej. Wzmocni to więzi między wiernymi lokalnie i z Kościołem powszechnym.

Udział

Budowanie wspólnoty zakłada uczestnictwo. Tam, gdzie nie ma wspólnoty, misję Kościoła przejmą tylko nieliczni. Im bardziej wierni aktywnie uczestniczą w życiu Kościoła, tym bardziej będzie to budować komunie i tworzyć wspólnotę zdolną do bycia podmiotem misji Kościoła. Uczestnictwo, jak się wydaje, rozciąga się na włączenie świeckich w proces decyzyjny Kościoła.

Podróż synodalna została pozytywnie przeżyta w krajach nordyckich. Niektóre diecezje rozpoczęły lokalne synody diecezjalne. Liczy się przede wszystkim to, aby wszyscy razem wsłuchiwali się w głos Ducha Świętego. Jak mówi Księga Objawienia: „Kto ma uszy, niech słucho, co Duch mówi do kościołów” (Obj. 3:13). Proces synodalny dał nam możliwość odczucia, że Kościół żyje, chce słucho tego, co mówi Pan, być jednością w tym nowoczesnym świecie i świadczyć o Jego miłości, gdziekolwiek jesteśmy.